

LIER, INDUSTRIESTRAAT

Nota landschappelijk, verkennend bodem- en proefsleuvenonderzoek: Programma van
Maatregelen.

RAPPORT NR. 0955

Titel

Nota landschappelijk, verkennend boor- en proefsleuvenonderzoek Lier, Industriestraat:
Verslag van Resultaten

Auteur(s)

Bram J. L. van Arnhem, Jeska Pepermans, Kevin Bouckaert & Jeroen Verrijckt

Erkende archeoloog

2015/00053 - Jeroen Verrijckt

Projectnummer J. Verrijckt

2021-071

Projectnummer Onroerend Erfgoed

2022A560 (LB)

2022B115 (VB)

2022A559 (PS)

Plaats en datum

Beerse, 27/03/2022

INHOUD

Inhoud.....	2
1 Administratieve gegevens	3
2 Gemotiveerd advies	4
2.1 Aanleiding vooronderzoek.....	4
2.2 Resultaten vervolgonderzoeken	4
2.2.1 Landschappelijk bodemonderzoek	4
2.2.2 Verkennend archeologisch booronderzoek.....	4
2.2.3 Proefsleuvenonderzoek.....	5
2.3 Impactbepaling van de geplande werken	5
2.4 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen.....	6
3 bibliografie	7

1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode J. Verrijckt		2021-071
Projectcode Onroerend Erfgoed		2022B560 (LB) 2022B115 (VB) 2022B559 (PS)
Locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Lier
	Straat	Industriestraat
Kadastrale gegevens	Gemeente	Lier
	Afdeling	2
	Secție	A
	Percelen	469b
Coördinaten	Noordoost	X: 4.56181 Y: 51.15020
	Noordwest	X: 4.56005 Y: 51.15020
	Zuidoost	X: 4.56143 Y: 51.14874
	Zuidwest	X: 4.55955 Y: 51.14906
Oppervlakte plangebied		Ca. 14.750 m ²
Oppervlakte bodemingreep		Ca. 4.750 m ²
Erkend Archeoloog		2015/00053 - Jeroen Verrijckt

2 GEMOTIVEERD ADVIES

2.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek met ingreep in de bodem kadert in de uitvoering van het programma van maatregelen zoals opgemaakt in de archeologienota: ADRIAENSEN J., VERRIJCKT J., 2021. Archeologienota Lier, Industriestraat: Verslag van Resultaten, J. Verrijckt Rapport Nr. 0560, Beerse: J. Verrijckt Bvba. met het ID-nummer: 17786 en de projectcode: 2021B186. Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de geplande bouw van een museum aan de Industriestraat te Lier (prov. Antwerpen). Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

2.2 Resultaten vervolgonderzoeken

2.2.1 Landschappelijk bodemonderzoek

De landschappelijke boringen hebben uitgewezen dat er binnen de oostelijke zone van het onderzoeksgebied een paleobodem aangetroffen werd waarin in situ bewaarde steentijdartefacten aanwezig kunnen zijn. Het westelijke deel is grotendeels verstoord door de toenmalige bebouwing op dit deel van het terrein. In drie van de vijf boringen (m.n. B2, B4 en B5) werd daadwerkelijk een textuur B horizont aangeboord. De twee andere boringen (B1 en B3) zijn verstoord tot in de C-horizont, op ca. 80 à 90 cm onder het huidig maaiveld. Op basis hiervan wordt geadviseerd om binnen de oostelijke zone een verkennend archeologisch booronderzoek uit te voeren.

Op basis van het bureauonderzoek werd er eerder een lage archeologische verwachting toegeschreven voor sites uit de steentijd. Gezien op enige afstand van het plangebied aan de Duwijnckloop (die op ca. 580 m ten zuiden van het plangebied loopt) reeds steentijdvondsten werden aangetroffen ter hoogte van de site 'Duwijnck II' en de bodem in het oostelijke deel van het onderzoeksgebied goed bewaard gebleven is, is de kans op het aantreffen van in situ bewaarde steentijd artefactensites niet uit te sluiten.

Algemeen kan er gesteld worden dat er binnen de oostelijke zone van het onderzoeksgebied een paleobodem aangetroffen werd waarin in situ bewaarde steentijdartefacten aanwezig kunnen zijn. Op basis hiervan wordt geadviseerd om binnen deze zone een verkennend archeologisch booronderzoek uit te voeren. Het westelijke deel is grotendeels verstoord door de toenmalige bebouwing op dit deel van het terrein (zie foto's toestand terrein en boringen B1 en B3). Hier wordt dan ook geen verkennend archeologisch booronderzoek opgelegd.¹

2.2.2 Verkennend archeologisch booronderzoek

Na afloop van het archeologische booronderzoek werden alle monsters uitgezeefd, gedroogd en bestudeerd op de aanwezigheid van artefacten en indicatoren van menselijke aanwezigheid. Hierbij werd zowel de Bt-horizont als de bovenste laag van de Bt/C-overgang en/of de C-horizont apart ingezameld en uitgezeefd.

Tijdens het zeven werd geen enkel steentijdartefact aangetroffen. Het zeefresidu bestond enkel uit ijzerconcreties en kleine kiezeljes. Deze werden niet gerecupereerd aangezien deze geen archeologische waarde hebben.

¹ VAN ARNHEM, PEPEMANS EN VERRIJCKT 2021, p. 28-29.

Zoals reeds werd vastgesteld tijdens het landschappelijk bodemonderzoek bleek de bodem in het oostelijke deel van het onderzoeksgebied relatief goed bewaard gebleven. In elke boring werd een verbrokkelde textuur B-horizont aangeboord. De Bt-horizont is evenwel niet in elke boring even dik. In zes boringen werd hieronder de C-horizont aangesneden. In acht andere boringen werd de Bt/C-overgang vastgesteld en in twee boringen werd tot op een diepte van ca. 100 à 110 cm enkel de Bt-horizont aangeboord. Het ontbreken van steentijdartefacten kan dus niet verklaard worden aan de hand van de bodembewaring.

Tijdens het verkennend archeologisch booronderzoek zijn geen archeologisch relevante vondsten aangetroffen. Het potentieel op kenniswinst met betrekking tot steentijdvindplaatsen is verder nihil. Het advies is om in de volgende fase van het onderzoek over te gaan naar het proefsleuvenonderzoek.²

2.2.3 Proefsleuvenonderzoek

Tijdens het proefsleuvenonderzoek aan de Industriestraat te Lier werden in Werkput 4 en 5 een gevlekte, licht witgrijze tot licht geelbruine C-horizont met roestverschijnselen aangetroffen die afgedekt werd door een licht tot donker bruine Bt-horizont, gevolgd door een donker bruingrijze Ap-horizont (ploeglaag). In Werkput 1, 2 en 3 werd, op uitzondering van Profiel 1.1 en 3.2, de reeds aangehaalde C-horizont afgedekt door een gereduceerde, sterk samengedrukte, donker blauwgrijze, licht groengrijze, donker grijze tot licht geelbruine Cr-horizont met mangaanspikkels, gevolgd door één of meerdere donker bruingrijze tot donker zwartgrijze, grofkorrelige zandige Ap-horizonten. Er werden binnen het onderzoeksgebied archeologische waarden aangetroffen. De enige (antropogene) sporen die werden aangetroffen, zijn natuurlijke en antropogene verstoringen van recente aard. Hierdoor dient er geen verder archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden.³

2.3 Impactbepaling van de geplande werken

De aanleiding van het vooronderzoek is de aanvraag van een omgevingsvergunning langsheen de Industriestraat te Lier. De opdrachtgever plant op het terrein de bouw van een museum. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

Het bestaande gebouw zal eerst afgebroken worden, maar de onderfundering bestaande uit steenslag en zand zal bewaard blijven voor de bouw van het museum. De afbraak gebeurt dus tot op het maaiveld. Het geplande museumgebouw valt bijna volledig samen met de bestaande structuur en de geplande paalfunderingen hebben een zeer geringe impact: slechts lokaal zal door de te behouden steenslag gegraven worden om deze funderingen te plaatsen. Het gaat om ca. 50 paalfunderingen met een oppervlakte rond 1,5 m² en uitgravingsdiepte tot ongeveer 80 cm.

In de oostelijke zone zal het museumgebouw verder reiken dan het huidige gebouw (ca. 900 m² uitbreiding). Er is ook een geplande kelder (ca. 2.100 m²) en laadkade (ca. 650 m²), waarvan de locatie weergegeven is op figuur 3. De geplande uitgravingsdieptes bedragen ca. 3,5 m voor de kelder en ongeveer 1,5 m voor de laadkade.

De wegverharding (ca. 2.500 m²) van de bestaande parking (in het noordelijk gedeelte) wordt weggenomen maar de onderfundering blijft behouden om de nieuwe verharding erop aan te leggen. Hier gebeuren bijgevolg geen verdere bodemingrepen.

De opdrachtgever zal ook een nieuwe wegverharding voorzien rond het museumgebouw (ca. 1.800 m²). De aanleg van deze wegverharding zal een mogelijke bodemverstoring veroorzaken tot 50 cm diepte. Er wordt ook een gedeelte groenzone voorzien.

² VAN ARNHEM, PEPERMANS en VERRIJCKT 2021, p. 35-36.

³ VAN ARNHEM, PEPERMANS en VERRIJCKT 2021, p. 64.

Concluderend worden in twee grotere zones werkzaamheden uitgevoerd die het archeologisch vlak mogelijk raken: de zone van de kelder en laadkade in het westen en de meest oostelijke zone van het geplande museumgebouw met de aanleg van nieuwe wegverharding. Deze zones zijn aangeduid op figuur 4.

In deze zones worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd.⁴

2.4 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen

Het proefsleuvenonderzoek aan de Industriestraat te Lier leverde geen relevante archeologische vondsten, sporen en/of structuren op. Hierdoor kan geconcludeerd worden dat er binnen de contouren van het onderzoeksgebied geen archeologische site(s) aanwezig is/zijn. Aangezien er geen archeologische site(s) aanwezig is/zijn, is er geen verder archeologisch onderzoek noodzakelijk. Een Programma van Maatregelen werd hierdoor niet opgemaakt.

Er wordt een advies gegeven om de terreinen vrij te geven.

De resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek binnen deze nota bleken voldoende om het ontbreken van potentieel op kennisvermeerderingen bij verder archeologisch onderzoek te staven. Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. De archeologienota kan, conform de Code van Goede Praktijk, als volledig beschouwd worden.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.

⁴ ADRIAENSEN en VERRIJCKT 2021, p. 6-7.

3 BIBLIOGRAFIE

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0), 2019.

VAN ARNHEM B. J. L., Pepermans J., VERRIJCKT J., 2022. *Nota landschappelijk, verkennend boor- en proefsleuvenonderzoek Lier, Industriestraat: Verslag van Resultaten*, Beerse: J. Verrijckt bvba.